

LAUSUNTOPYYNTÖ VAMMAISPALVELULAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUKSESTA

Lausunnonantajan tausta

1. Vastaajan taustaorganisaatio

Muu järjestö [Omaishoitajaliitto ry]

Yleistä hallituksen esitysluonnoksesta

2. Ovatko esitysluonnoksen pykälät selkeitä?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

3. Tukevatko pykälien perustelut hyvin lain soveltajaa?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Laaja perusteluosa tukee päätöksentekoa melko hyvin. Vammaisten henkilöiden tilanteet ja tarpeet ovat hyvin yksilöllisiä, joten perusteellinen tausta-aineisto auttaa lain soveltajia arvioimaan päätöksiä monesta eri näkökulmasta ja toimimaan oikeudenmukaisesti sekä inhimillisesti.

Ikääntymisrajauksessa palveluntarpeen arvioiminen ikääntymisestä tai vammasta/sairaudesta johtuvaksi voi olla haasteellista. Diagnoosiperusteinen palveluiden epääminen voi aiheuttaa lain soveltajien tulkinnanvaraisia päätöksiä. Uudistuksessa pyritään luopumaan diagnoosipohjaisista palvelun arvioinneista, mutta ikääntymisrajan kohdalla tästä pidetään edelleen kiinni. Tämä vaikuttaa olevan ristiriidassa lain uudistuksen hengen kanssa.

Huomiona esitämme myös "riittävät" ja "välttämättömät palvelut" termien käyttäminen esityksessä. Kuka arvioi (meneekö esim. vanhan oikeuskäytännön mukaan), kun uusien käytäntöjen ja palvelujen tarvetta arvioidaan? Onko vaarana, että käytännöt muotoutuvat valitusmenettelyiden kautta, jolloin asiakas on se, joka joutuu odottamaan tai jää ilman tarvitsemaansa palvelua. Sama riski on ikääntymisrajauksessa, eli kuka arvioi ja miten arvioidaan (johtuuko ensisijaisesti ikääntymisestä)? Erityisesti ikääntymisrajaus voi johtaa valituskierteeseen.

4. Vahvistaako esitys vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta?

Kyllä pääosin

Perustelee tarvittaessa kantasi

Liitto kannattaa sitä, että diagnoosipohjaisista palveluiden myöntämisen perusteista luovutaan ja toimintakykyä arvioidaan suhteessa palveluun (kaikkien palveluiden osalta).

Huomioitavaa on, että ikääntymisrajaus esityksessä ei tue yhdenvertaisuutta. Ikääntymisrajaus vaikeuttaa omaishoitotilanteissa olevien henkilöiden kotona selviytymistä ja taloudellista tilannetta. Valtaosa omaishoitotilanteista liittyy ikääntyvien hoivaan ja huolenpitoon (sopimusomaishoito ja sopimuksen ulkopuolella olevat omaishoitoperheet). Ikääntyneiden osallisuutta, sosiaalista toimintakykyä ja osallistumista kodin ulkopuoliseen toimintaan tulee tukea. Palvelua tulisi aina arvioida suhteessa toimintakykyyn.

5. Lisääkö esitys vammaisten henkilöiden osallisuutta yhteiskunnassa?

Kyllä pääosin

Perustelee tarvittaessa kantasi

Liikkumisen tuessa osallisuus ei välttämättä lisäänty. Esityksessä todetaan seuraavaa: ” Muun tavanomaisen elämän matkoihin on oikeus saada liikkumisen tukea vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, ellei tätä pienempi määrä riitä turvaamaan välttämätöntä liikkumista”.

Vammaispalveluiden tulisi nimenomaisesti luoda vammaisille henkilöille mahdollisuuksia osallistua esimerkiksi kodin ulkopuolisiin sosiaalisiin tilanteisiin, harrastuksiin ja yhteiskunnallisiin toimiin. Vaarana on, että liikkumisen tukea myönnetään minimimäärää vähäisempi määrä. Vammaisen henkilön tarpeet eivät usein ole joka kuukausi samanlaiset ja uusia tarpeita voi nousta liikkumisen tuen päätöksen jälkeen. Vammaisella henkilöllä tulisi olla mahdollisuus osallistua yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä valitsemiinsa kodin ulkopuolisiin toimiin ilman, että jokaisen tarpeen tulisi olla etukäteen tiedetty ja määritelty. Näin ollen minimimäärää vähäisempää määrää ei tulisi voida myöntää. Lisäksi ikääntymisrajauksen kohderyhmälle esitys ei lisää osallisuutta.

Liitto kuitenkin pitää erinomaisena liikkumisen tuen palveluiden monipuolistumista, jolloin yksilölliset tarpeet on mahdollista ottaa paremmin huomioon.

6. Parantaako esitys vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada yksilöllisen tarpeensa mukaisia palveluita vamman tai sairauden laadusta riippumatta?

Kyllä pääosin

Perustelee tarvittaessa kantasi

Liitto suhtautuu henkilökohtaisen avun voimavaraedellytykseen kriittisesti. On kiinnitettävä huomiota kokonaisvaltaisesti tilanteiden arviointiin ja omaisten näkemys on otettava huomioon. On tärkeää, että vaikeasti toimintakykyrajoitteisilla henkilöillä on mahdollisuus yksilöllisesti tuettuun arkeen. Lisäksi siirtymävaiheen aikana olisi erityisen tärkeää kiinnittää huomiota henkilökohtaisen avun ja erityisen tuen rajapintaan. Turvaako erityisen tuen uusi pykälä osallisuuden tarpeita riittävästi ja yksilöllisesti?

Ikääntymisrajausten kohderyhmä menettää oikeutensa vammaispalveluiden mukaisiin palveluihin ja heidän palveluitaan määrittää jatkossa sosiaalihuoltolaki. Osalle siirtyä aiheuttaa kokonaan palveluiden ulkopuolelle jäämisen, koska vastaavia palveluita ei välttämättä ole tarjolla tai niihin ei ole oikeutta. Lisäksi sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla voi olla suuriakin taloudellisia vaikutuksia henkilön ja mahdollisesti koko omaishoitoperheen elämään.

7. Mitä haluaisit ehdottomasti säilyttää esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1. Tarpeenmukaiset palvelut, ei diagnoosiperusteista arviointia
2. Liikkumisen tuen monipuolistuminen
3. Lyhytaikainen huolenpito

8. Mitä haluaisit ehdottomasti poistaa tai muuttaa esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1. Ikääntymisrajaus
2. Liikkumisen tuessa minimimäärien alitus
3. Henkilökohtaisessa avussa minimituntimäärän alitus

9. Ottaako esitys riittävästi huomioon vammaisten lasten tarpeet?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

10. Voidaanko esityksen mukaisilla palveluilla vastata kattavasti hengityshalvauspotilaiden palvelutarpeisiin?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Soveltamisala

11. Onko lain soveltamisala tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Palvelut

12. Ottavatko valmennusta, henkilökohtaista apua ja erityistä tukea koskevat säännökset kokonaisuutena arvioiden riittävästi huomioon eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeet?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Liitto pitää tärkeänä, että hyvinvointialueella olisi käytössä kaikki henkilökohtaisen avun tuottamistavat, joista vammaisen henkilö saa valita tarpeeseen sopivimman vaihtoehdon. Lisäksi merkittävää on, että kynnystä perheenjäsenen toimimiseen vammaisen henkilön henkilökohtaisena avustajana on hiukan madallettu. Esimerkiksi omaishoitaja voisi toimia tietyissä tapauksissa myös henkilökohtaisena avustajana, jos se olisi vammaisen henkilön edun mukaista eikä omaishoitaja saisi samasta auttamistehtävästä omaishoidon tuen palkkiota. Näin ollen omaishoitaja voisi toimia erityisestä syystä henkilökohtaisena avustajana esimerkiksi vammaisen henkilön harrastuksissa ja yhteiskunnallisissa osallistumisissa.

Esityksessä todetaan seuraavaa ”Lisäksi vammaisella henkilöllä on oikeus saada henkilökohtaista apua ..... vähintään 30 h/kk, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan henkilön välttämätöntä avuntarvetta”. Usein minimistä tulee em. epämääräisten ohjeistusten kaltaisissa tilanteissa maksimi. Olisi myös tärkeää, että esitys mahdollistaisi ja kannustaisi pois kuukausikohtaisista rajoista. Tulisi olla joustavuutta käyttää henkilökohtaista apua tarpeen mukaisesti - joskus enemmän, joskus vähemmän. Tällä hetkellä kuntien päätökset ovat sidottuja kuukausitasolla. Liitto suhtautuu henkilökohtaisen avun voimavaraedellytykseen kriittisesti. On kiinnitettävä huomiota kokonaisvaltaisesti tilanteiden arviointiin ja omaisten näkemys on otettava huomioon.

Omaishoitoperheen kannalta henkilökohtainen apu on tärkeää sekä apua tarvitsevalle läheiselle että omaishoitajalle. Henkilökohtaisen avun turvin apua tarvitseva läheinen saa osallistua esimerkiksi kodin ulkopuoliseen toimintaan ja samalla omaishoitaja saa hengähdystaukoa, joka tukee hänen jaksamistaan ja hyvinvointiaan.

Ikääntymisrajausten seurauksena kohderyhmän palvelut voivat heikentyä tai he saattavat pudota kokonaan palveluiden piiristä. Esimerkiksi omaishoitotilanteissa kodin ulkopuolinen toiminta, kuten asioinnit, sosiaaliset vuorovaikutussuhteet ja harrastukset usein vaikeutuvat entisestään. Jos ikääntyneet rajataan liikkumisen tuen ulkopuolelle, saattaa tämä vaikeuttaa perheiden osallisuutta. Lisäksi asiakasmaksut voivat olla esteenä palveluiden ostamiseen.

13. Onko valmennusta koskevien pykälien (7-8 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

14. Esityksessä ns. kuntouttavan varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalvelulain mukaisena valmennuksena edellyttää palvelun maksuttomuudesta säätämistä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa ja kuntien menettämän asiakasmaksutulon korvaamista kunnille vuosittain osana tähän esitykseen käytettävissä olevaa valtionosuutta.

Onko varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalveluna tarkoituksenmukaista?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

15. Onko henkilökohtaista apua koskevien pykälien (9-11 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Kts. vastaus 12. Jos henkilökohtaisia avustajia ei ole tarjolla, hyvinvointialueen tulee järjestää palvelu muulla tavoin.

16. Onko erityistä tukea koskevien pykälien (12-13 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Erytystä tukea koskevat pykälät mahdollistavat osallisuuden erittäin vaikeasti toimintarajoitteisille henkilöille. Läheisten näkemykset esimerkiksi tuetussa päätöksenteossa on tärkeä ottaa huomioon.

Siirtymävaiheen aikana tulisi kiinnittää huomiota henkilökohtaisen avun ja erityisen tuen rajapintaan.

17. Onko erityisestä osallisuuden tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 1 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Lakiin kirjatut palvelut toimivat henkilöiden oikeusturvana ja edesauttavat tarpeenmukaisten palveluiden myöntämistä.

18. Onko tuetusta päätöksenteosta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 2 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Lakiin kirjatut palvelut toimivat henkilöiden oikeusturvana ja edesauttavat tarpeenmukaisten palveluiden myöntämistä.

19. Onko vaativasta moniammatillisesta tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 3 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Lakiin kirjatut palvelut toimivat henkilöiden oikeusturvana ja edesauttavat tarpeenmukaisten palveluiden myöntämistä.

20. Onko asumisen tuen pykäläkokonaisuus (14-17 §) tarpeenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Vammaisen henkilön toiveet ja yksilöllinen toteutus asumisen järjestämiseen ovat palveluiden toteuttamisen perustana esityksessä. On kuitenkin huolehdittava, että erilaisia asumisen vaihtoehtoja on riittävästi vammaisille henkilöille. Esimerkiksi liitolle tulee yhteydenottoja omaishoitoperheiltä, jossa ryhmämuotoista ympärivuorokautista asumista tai yksittäiseen asuntoon järjestettyä ympärivuorokautista henkilökohtaisella avustajalla toteutettua asumista ei ole tarjolla riittävästi. Näin ollen omaishoitotilanteet jatkuvat, eivätkä aikuiset vammaiset henkilöt pääse itsenäistymään perheiden toiveesta huolimatta. Monenlaiset perhemallit ja valinnan mahdollisuudet ovat tärkeitä.

21. Onko säännös vammaisten lapsen asumisesta kodin ulkopuolella tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Tämä arvioita kokonaisvaltaisesti. Esityksessä todetaan seuraavaa: ”Tilanteissa, joissa vammaisen lapsen asuminen oman perheensä kanssa ei olisi lapsen etu huomioon ottaen mahdollista.”. Perheen tilanne, voimavarat (henkiset, psyykkiset, sosiaaliset ja fyysiset) ja tarpeet on otettava myös huomioon päätöstä tehtäessä.

22. Onko lyhytaikaista huolenpitoa koskeva pykälä (18 §) sisällöltään tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

On tärkeää, että laissa otetaan huomioon vammaisen henkilön avun, tuen ja huolenpidon tarve sekä perheen tilanne kokonaisuudessaan. Näin ollen myös omaishoitajan hyvinvoinnin tukeminen on huomioitu. Valtaosa omaishoitotilanteista ei ole omaishoidon tuen piirissä, jolloin vapaat eivät järjesty ns. omaishoitolain perusteella. Muut tukimuodot ovat tällöin ensisijaisen tärkeitä omaishoitajien jaksamisen ja hyvinvoinnin kannalta.

23. Onko päivätoiminnasta (19 §) tarkoituksenmukaista säätää vammaispalvelulaissa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Lakiin kirjatut palvelut toimivat henkilöiden oikeusturvana ja edesauttavat tarpeenmukaisten palveluiden myöntämistä. Päivätoiminnan tarkoituksena on esityksen mukaan toteuttaa yhdenvertaisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa myös vaativinta tukea tarvitseville toimintarajoitteisille henkilöille. Työtoimintaan tulisi voida osallistua henkilökohtaisen avustajan kanssa.

Esityksessä yli 65-vuotiaat siirtyisivät päivätoiminnassa sosiaalihuoltolain alle ja ikääntyneiden päivätoimintaan. Siirtymä ei tulisi olla automaatio, vaan asiakaan tilanne, toimintakyky ja erityistarpeet tulisi arvioida yksilöllisesti.

24. Onko tarkoituksenmukaista, että työtoiminnasta ja työllistymistä tukevasta toiminnasta ei säädetä vammaispalveluissa, jos niistä säädetään sosiaalihuolto- tai muussa laissa?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Liiton näkemyksen mukaan erillislait ovat asiakkaiden oikeusturvan ja palveluiden myöntämisen näkökulmasta vahvempia kuin esimerkiksi yleinen Sosiaalihuoltolaki. Esimerkiksi vammaisten henkilöiden työtoimintaa ja työhönvalmennusta järjestetään Suomessa sosiaalihuoltolain ja kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella. Lisäksi vaikeavammaisten päivätoimintaa järjestetään vammaispalvelulain perusteella. Osittain säädösperustasta johtuen vammaisten henkilöiden palvelujärjestelmä on pirstaloitunut ja palvelut ovat eriytyneet niin, että heidät katsotaan lähes yksinomaan sosiaalihuollon asiakkaiksi. Tämä vaikeuttaa oleellisesti vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia päästä osallisiksi oikeuksistaan. Suomessa on voimassa Nuorten yhteiskuntatakuu (nuorisotakuu), joka koskee kaikkia alle 25-vuotiaita, 12 kuukauden aikana valmistuneita alle 30-vuotiaita työttömiä nuoria, jotka ovat työ- ja elinkeinotoimistossa työnhakijoina. Eläkkeellä olevat vammaiset nuoret eivät saa nuorisotakuun edellyttämiä ja mukaisia palveluja, kuten työpajamahdollisuuksia tai koulutusta, koska ovat sosiaalihuollon asiakkaita.

25. Onko liikkumisen tuen toteuttamistapoja tarpeellista monipuolistaa 22 §:ssä ehdotetulla tavalla?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Liikkumisen toteuttamisen monipuolistaminen palvelevat vammaisten henkilöiden yksilöllisiä tarpeita.

26. Mikä on näkemyksenne liikkumisen tuen määrää (23 §) ja laajuutta (24 §) koskevista säännöksistä?

Esityksessä todetaan seuraavaa: ” Muun tavanomaisen elämän matkoihin on oikeus saada liikkumisen tukea vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, ellei tätä pienempi määrä riitä turvaamaan välttämätöntä liikkumista”.

Vammaispalveluiden tulisi nimenomaisesti luoda vammaisille henkilöille mahdollisuuksia osallistua esimerkiksi kodin ulkopuolisiin sosiaalisiin tilanteisiin, harrastuksiin ja yhteiskunnallisiin toimiin. Vaarana on, että liikkumisen tukea myönnetään minimimäärää vähäisempi määrä. Vammaisen

henkilön tarpeet eivät usein ole joka kuukausi samanlaiset ja uusia tarpeita voi nousta liikkumisen tuen päätöksen jälkeen. Vammaisella henkilöllä tulisi olla mahdollisuus osallistua yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä valitsemiinsa kodin ulkopuolisiin toimiin ilman, että jokaisen tarpeen tulisi olla etukäteen tiedetty ja määritelty. Näin ollen minimimäärää vähäisempää määrää ei tulisi voida myöntää. Lisäksi ikääntymisrajauksen kohderyhmälle esitys ei lisää osallisuutta.

Liitto kuitenkin pitää erinomaisena liikkumisen tuen palveluiden monipuolistumista, jolloin yksilölliset tarpeet on mahdollista ottaa paremmin huomioon.

27. Onko taloudellista tukea koskeva pykälä (25 §) tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

28. Vammaispalvelulaki käsitellään eduskunnassa syksyllä 2022. Tavoitteena on lain voimaantulo 1.1.2023. Siirtymäsäännöksillä on tarkoitus antaa hyvinvointialueille aikaa lain toimeenpanoon. Alkuvaiheessa päätösten muuttaminen uuden lain mukaisiksi vaatii paljon taloudellisia- ja henkilöstövoimavaroja. Tämän vuoksi uudet erityistä osallisuuden tukea ja tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tulevat voimaan vasta 1.1.2025.

Helpottavatko voimaantulo- ja siirtymäsäännökset (33 ja 34 §) lain toimeenpanoa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Kehitysvammalaki

29. Vastaavatko kehitysvammalain (muutettuna) voimaan jäävät itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista koskevat säännökset riittävästi väliaikaiseen sääntelyn tarpeeseen?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

30. Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Ikääntymisrajauksen seurauksena tämän kohderyhmän asiakkaista osalta asiakasmaksut tulevat siten sosiaalihuoltolain asiakasmaksuina, mikä voi vaikuttaa koko perheen taloudelliseen tilanteeseen ja aiheuttaa haasteita.

31. Onko ehdotus vammaisen lapsen kodin ulkopuolisesta asumisesta perittävästä maksusta mielestäsi onnistunut?

Ei

Mikäli vastasit EI, miten säätäisit maksun perusteista?

Perheen kokonaistilanne tulee ottaa huomioon, eikä asiakasmaksujen periminen saa heikentää kohtuuttomasti perheen taloudellista tilannetta.

Esityksen vaikutukset

32. Antavatko esityksen arvioidut ihmisvaikutukset (vammaiset lapset ja aikuiset, iäkkäät henkilöt) oikean kuvan uudistuksen vaikutuksista?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Mahdolliset vaikutukset kuvattu pääosin hyvinvointialueiden eli julkiselle taloudelle aiheutuvasta taloudellisesta näkökulmasta. Kohderyhmän arkeen, elämänlaatuun ja perheiden taloudelliseen tilanteeseen liittyvät arvioidut vaikutukset jäivät vähemmälle huomiolle. Lain hengen mukainen vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteutuminen on riippuvainen myös vammaisten ihmisten ja usein heidän perheidensä taloudellisista edellytyksistä, minkä vuoksi vaikutusarvioinneissa olisi tarkasteltava myös taloudellisia vaikutuksia kohderyhmälle (ja tarpeen mukaan heidän perheilleen) ja tarvittaessa etsittävä keinoja ehkäistä taloudellista eriarvoisuutta ja sen aiheuttamaa syrjäytymistä sekä selviytymisongelmia.

33. Onko arvio esityksen kustannus- ja henkilövaikutuksista mielestänne realistinen?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

34. Muut vapaamuotoiset huomiot esityksestä.

Suomessa on noin 350 000 omaishoitotilannetta, joista 60 000 on sitovia ja vaativia (Kansallinen omaishoidon kehittämissuunnitelma, työryhmän loppuraportti 2014). Omaishoitotilanteet eroavat hoivan sisällöissä, kestossa ja kuormittavuudessa. Sopimuksen tehneitä omaishoitajia oli noin 50 000 vuonna 2020 (Sotkanet.fi) 80 % hoivasta on läheisten vastuulla (Hoffman & Rodrigues 2010).

Valtaosa vammaispalveluita tarvitsevista henkilöistä on ollut omaishoitotilanteessa jossain elämänsä vaiheessa. Vammaispalveluiden tulisi tukea ja olla osa omaishoitoperheiden palvelukokonaisuutta. Liittoon tulee huolestuttavaa viestiä omaishoitoperheiltä, joilta on evätty tai vähennetty vammaispalveluita osittain omaishoitotilanteen vuoksi, tai vastaavasti omaishoidon tuki on evätty tai palkkiota vähennetty vammaispalveluiden vuoksi. Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka koostuu useista palveluista ja läheisen antamasta hoivasta.

Omaishoitajan lakisääteisenä tehtävänä on antaa hoivaa ja huolenpitoa läheiselleen. Vammaispalveluiden tarkoituksena on tarjota henkilölle yhdenvertainen mahdollisuus kotona ja kodin ulkopuolella toimimiseen, joten nämä palvelukokonaisuudet eivät ole toisiaan poissulkevia. Liitto myös korostaa, että kaikilla vammaisilla henkilöillä - ikään katsomatta - tulee olla oikeus lain mukaisiin maksuttomiin palveluihin. Vammaiselle tai sairaalle henkilölle kuuluvat palvelut vaikuttavat suuresti myös omaishoitajaan tarjoten hengähdystaukoja ja vastuun jakamista.

Tervonen Sari-Minna
Kukka-Maaria Maunula

Omaishoitajaliitto ry